

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput VI. Ratio primi mandati, seu titulus in quo fundatur, titulus utique
Creatoris & Domini nostri, allatum sensum ipsius ostendit esse legitimum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

Eius sum, & tanto pretio redemptus, post tot
 & tanta beneficia, que mihi quotidie prestat,
 opus est mandato, ut diligam te? ... Attendi-
 te, fratres charissimi, attendite & videte, qua-
 lia precepta nobis injungit Deus... Diliges
 Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex
 tota anima tua... O quam iustum & equum est
 Domine, ut amet te opus tuum quod fecisti...
 gratis fecisti illud... ad quem igitur, nisi ad
 te, debuit esse conversio ejus? Si pictor imagi-
 nem pulchram depingeret in tabula, & illi vi-
 sum dare posset & sensum, ut seipsum, pulchritu-
 dinem suam, & pictorem suum agnosceret,
 & coram se positum videret, quo amore...
 existimas diligeret ipsum? Aut quid aliud ima-
 go illa toto conatu ageret, quam amare, lau-
 dare, colere & venerari pictorem suum, à quo
 habuit ut esset, & tam pulchra esset? ... Et
 tu, homo, non solum hujus tanti & tam miri-
 fici pictoris imago es, quia ipse te fecit: sed
 (quod valde majus est) quia in te seipsum de-
 pinxit. Ad imaginem enim ejus plasmatus es,
 ut ipsa te similitudo ad amorem ejus amplius in-
 citaret. Quanti igitur piaculi reus es, si tantam
 neglexeris gratiam, & tanti immemor fueris
 beneficii? Illi namque debes quidquid es, quid-
 quid potes, quidquid sapis, te totum denique;
 cui enim debetur fructus, nisi ei qui plantavit
 arborem? Illi igitur integrum debes amorem,
 qui tibi amandi præstitit facultatem. Illi debes
 omnes cogitationes, qui vim intelligendi anime
 tue inferuit. Illi debes desideria omnia tua, &
 appetitus, qui appetendi desiderandique poten-
 tiam in te plantavit. Si quam igitur cogitatio-
 nem, si quam dilectionem in alio expendis, si
 quid aliud cupis aut sapis, si quid agis vel me-
 ditaris, quod non ipse, aut non propter ipsum
 est, fur es & latro, & alienum est quod prodi-
 gis... Illi enim, qui tibi præstitit ut esses, om-
 nis actus & operatio tua jure debetur. Non igitur
 tibi sit injuria, si à te exigatur, ut ex toto
 corde, & ex tota anima, & ex omni mente
 diligas ipsum, ac ex te toto. Denique quia to-
 tus illius es (tres enim potentias... in te plan-
 tavit Altissimus, intellectum scilicet, voluntatem
 & sensum) horum à te jure suo fructum
 (omnem, ut antè dixit) à te exposcit, cum præ-
 cipit: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde
 tuo, ex tota anima tua, & ex tota mente tua.
 12°. Allatam Sanctorum expositionem se-
 cutus Jacobus Alvarez de Paz. lib. 6. de vita
 religiosè instituenda c. 2. eodem & ipse modo
 primum explicat mandatum: Diliges Dominum
 Deum tuum ex toto corde tuo, ita ut omnem
 amorem voluntatis tua in eo colloques, & ad
 nullam rem, nisi propter illum, atque ut illi
 actu placeas, voluntate seraris. Dilige ex to-
 ta anima, ita scilicet ut omnem motum appe-
 titus, minus ordinatum, propter illum forti-
 ter comprimias, & omnes actus hujus vite mor-
 talis in ipsum dirigas. Dilige ex tota mente,
 ita ut eum semper cogites, semper sisus, &
 intellectu & affectu illi inhareas. Dilige ex
 omnibus viribus, ita ut omnes sensus & vires
 Tom. I.

corporis, actuali intentione (id est, non solà
 habituali) in Domini sui obsequium impen-
 das.

Ite nunc exposita Dei dilectionis vexato-
 res, allatamque Sanctorum, vestrique Alva-
 rez de Paz. doctrinam Pontificio deserte Tri-
 bunali censurà perstringendam. Numquid
 vobis honorificum est hæc lumina Civitatis
 Dei hostiliter insectari? Videte & attendite
 quibuscum nobis sit causa communis. Intro-
 duxi vos sedandos atque sanandos, non in
 alicujus Philosophi auditorium, sed in San-
 ctorum Patrum pacificum honorandumque
 conventum. Aspicite tot & tales Ecclesiæ Ca-
 tholicæ defensores. Hic est Basilii, hic Au-
 gustinus, Bernardus, Thomas, &c. quorum
 vos movere debet tam perspicua consensio.
 An non alienum est à Romanæ Ecclesiæ mo-
 re communem eorum doctrinam proscribere?
 Anne ipsi suâ illâ doctrinâ homines adi-
 gunt in desperationem observandi primum
 maximumque mandatum, uti dicitis in col-
 lectione vestra propositionum per Belgium
 disseminatarum p. 8. a. 3. pag. 140? Lau-
 dandus esset vester zelus, si esset secundum
 scientiam, & secundum Sodalitii vestri reser-
 varam, ad majorem Dei gloriam. Talem non
 esse, videntur evincere fortissima argumenta
 sequentibus capitibus, duobusque sequenti-
 bus libris proferenda, quibus invictè probatur
 veritas propositionum, quas accusare non
 erubuitis; quemadmodum & ea quæ à nobis
 allegata sunt Prolegomeno 7. §. 1.

CAPUT VI.

Ratio primi mandati, seu titulus in quo fun-
 datur, titulus utique Creatoris & Domini
 nostri, allatum sensum ipsius ostendit esse
 legitimum.

Ratio ista, seu titulus & causa primi man-
 dati Deuteron. 6. exprimitur his verbis:
 Audi Israël: Dominus Deus noster, Dominus
 unus est, diliges Dominum Deum tuum ex to-
 to corde, &c. Quasi diceret: quia ipse solus
 est Dominus, eò quòd utique ipse unus & so-
 lus est Creator & Conservator noster, idèd
 diliges Dominum Deum, &c. Cum igitur in-
 telligentia distortum (ut D. Hilarius ait) ex
 causis assumenda sit dicendi, si qua foret ambi-
 guitas in verbis illis, diliges ex toto corde,
 &c. quo tempore, loco, & opere, Deus di-
 ligendus sit, per causam allegatam, seu di-
 ligendi rationem, ambiguitas sublata intel-
 ligeretur.

Atqui causa, seu ratio illa, Creatoris &
 Domini, postulat, Deum omni tempore,
 loco & opere deliberato à nobis diligi, nec
 aliquid extra Deum diligi, nisi propter Deum:
 in quantum enim Creator, est principium,
 finis, & Dominus absolutissimus totius esse
 nostri, omniumque facultatum, potentia-
 rum & operationum nostrarum. Ipsi ergo,

ramquam absolutissimo Domino, principio & fini, debitus est omnis deliberatus amor noster, omnis cogitatio, omne desiderium, omnis actus noster. Ut enim sapientissime, sanctissimeque differentem audivimus S. Thomam Villanovanum: *Illi integrum debes amorem, qui tibi amandi præstitit facultatem; illi debes omnes cogitationes, qui vim intelligendi animo tuo inseruit; illi debes omnia desideria tua, & appetitus, qui appetendi desiderandique potentiam in te plantavit.* Denique illi, qui tibi præstitit ut esses, eoque titulo absolutissimus est Dominus tuus, omnis actus & operatio tua jure debetur.

69 Enim-vero quid certius, quam quod ei debitus sit omnis arboris fructus, qui plantavit arborem? Quid receptius, quam quod unaquæque res absolutissime fructificare debeat absolutissimo Domino suo? Quid exploratius, quam quod omnis amor, omnis affectus, omnis actus, omnis operatio, debita sit primo suo principio, Authori & fonti? Quid decantatius, quam quod omnia servi opera, omnesque operum fructus, cedere debeant Domino, quodque quidquid acquirit absolutissimus servus, Domino acquirat suo? Quid manifestius, quam quod ad eum, tamquam finem ultimum, referri debeant creaturæ, potentia & operationes omnes, à quo, velut primo principio, debent profluere: cum æquè sit *alpha & omega, principium & finis?* Quid denique naturali lumine notius, quam quod homo, qui omni momento divinis, iisque maximis, fruitur beneficiis, omni quoque momento, amoris officio, tanto gratus esse debeat benefactori?

70 Cum omnes rationes istæ fundentur in titulo Creatoris & Conservatoris, recapitulatur his verbis: *Diliges Dominum Deum tuum, &c.* Idè namque Deus est Dominus creaturarum omnium, quia omnium Creator & Conservator. Quandoquidem ergo omnes rationes istæ exigant Deum à nobis diligere omni tempore, omni loco, omni actu, & opere, ex ipsamet causa, allegata in tenore primi maximique mandati, *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, &c.* manifestè colligitur, præceptum istud obligare omni tempore, loco, opere, &c. atque hunc esse sensum verborum istorum, *ex toto corde, ex tota anima, ex tota mente, ex tota fortitudine, &c.* id est, (ut Bernardus intelligit in lib. de diligendo Deo) *ex omni quod homo est, quod scit, quod potest.*

CAPUT VII.

Totam vitam nostram, omnemque illius partem; omnem proinde actum, omnem amorem deliberatum, non solum debemus Deo, tamquam Creatori, Conservatorique, sed & tamquam Redemptori nostro.

71 **R**atio est, quia nihil omni jure magis debitum, quam ut redemptus homo, sui Redemptoris amoris & obsequio se totum im-

pendat (totum utique quod est, quo d' vivit, quod agit, &c.) quemadmodum Redemptor ipse se totum impendit homini redimendo. Si enim *totum me debeo pro me facto* (ait Bernardus serm. 20. in Cant.) *quid addam jam pro refecto, & refecto hoc modo? Non enim tam facile refectus, quam factus. Siquidem... qui me tantum & semel dicendo fecit, in reficiendo profectio & dixit multa, & gessit mira, & per tulit dura; nec tantum dura, sed & magna.* *Quid ergo retribuam Domino pro omnibus qua retribuit mihi? in primo opere me mihi dedit, in secundo se, &c.* Si ergo, quia fecit nos, nihil dimisit in nobis, unde amemus vel nos, totum amorem nostrum, & omnem motum illius, ut sibi debitum exigit (prout Augustinus serm. 34. c. 4. declarat, dicens: *Vide si aliquid voluit dimittere in te, unde ames vel te, qui tibi dicit: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua. Quid remanet de corde tuo, unde diligas reipsum? Quid de anima tua? Quid de mente tua? Ex toto, inquit. Totum exigit te, qui fecit te:)* pari, si non potiori jure totum amorem nostrum, & omnem motum de liberatum ipsius, ut sibi debitum exigit, quia refecit seu redemit nos. Ut enim cum D. Bernardo serm. 20. in Cantica dicit Author libri de diligendo Deo c. 16. *Magna & innumerabilia sunt, qua mihi Domine Deus contulisti beneficia, pro quibus merito mihi diligendus, & semper es laudandus... Unum autem est, quod me plus his omnibus accendit, urget, movet & promovet ad te diligendum... hoc solum omnino totam vitam nostram, totum laborem nostrum, totum obsequium nostrum, amorem denique nostrum facile sibi vindicat totum.* De mundo enim, & de his qua in mundo sunt, dixit, & facta sunt; mandavit, & creata sunt: at verò pro redemptione generis humani, magnos & multos, & diuturnos labores sustinuit, & dolores.

Ad hoc enim-vero Salvator fe totum nobis dedit, per incarnationem mortemque suam, ut nos sibi totaliter acquireret, atque *ut sine timore, de manu inimicorum nostrorum liberati, serviamus illi, in sanctitate & justitia, atque adeo ex gratuito amore, coram ipso omnibus diebus nostris.* Quid est, omnibus diebus nostris, nisi toto vitæ nostræ curriculo? Nam ne quis existimaret sufficere, quod exiguo quopiam tempore, vel aliquibus vitæ nostræ partibus Deo serviremus in sanctitate & justitia, additum est, *omnibus diebus nostris;* quasi diceretur: omnibus vitæ nostræ partibus. Atqui omnibus vitæ nostræ partibus Deo servire in sanctitate & justitia, est omnibus vitæ nostræ partibus Deum propter se amare. Si enim nihil est aliud bene vivere, quam toto corde, totâ animâ, totâ mente Deum diligere. Augustinus l. 1. de moribus Eccles. c. 25. Et si ubi charitas non est, non potest esse justitia, lib. 1. de serm. Dom. in mont. c. 5. Si non est verus Dei cultus, vera pietas, vera religio, vera Dei servitus absque Dei dilectione; ed